

BERÄTTELSE

TILL

1947 ÅRS LAGTIMA RIKSDAG

ANGÅENDE

RIKSBANKEN

AV

RIKSDAGENS REVISORER

år 1946.

STOCKHOLM
RIKSBANKENS SEDELTRYCKERI
1946.

Till 1947 års lagtima riksdag.

Undertecknade, av innevarande års riksdag utsedda revisorer, vilka enligt föreskrift i riksdagsordningens 72 § den 16 september 1946 påbörjat och denna dag fullbordat granskningen av riksbankens tillstånd och förvaltning, få härmed avgiva den berättelse därom, som i 6 § av den för riksdagens revisorer gällande instruktion finnes föreskriven.

Riksbankens räkenskaper för år 1944 äro granskade av förra årets revisorer och vid 1946 års riksdag har ansvarsfrihet blivit fullmäktige i riksbanken beviljad dels för förvaltningen under år 1944 av bankens såväl huvudkontor som samtliga avdelningskontor i orterna dels ock för de beslut och åtgärder, som finnas antecknade i fullmäktiges protokoll från och med den 10 januari 1945 till och med den 9 januari innevarande år.

Den nu förrättade granskningen har till följd härav omfattat riksbankens räkenskaper för år 1945 och därjämte den del av det löpande årets förvaltning, som är redovisad i fullmäktiges protokoll från den 10 januari till tiden för revisionsförrättningens början, och hava revisorerna för berörda granskningsarbete fått emottaga dels berättelse av fullmäktige om riksbankens tillstånd, rörelse och förvaltning samt om Tumba pappersbruk, dels fullmäktiges protokoll och skrivelser för ifrågavarande tid jämte riksbankens och brukets räkenskaper för år 1945 dele ock styrelsernas vid avdelningskontoren berättelser om dessa kontors rörelse.

Riksbankens grund- och reservfond m. m.

§ 1.

Enligt 1945 års bokslut hava riksbankens inkomster och vinster utöver dess utgifter och förluster under samma år utgjort:

1944		1945
Kr. 6,239,078: 77	nettovinst	kr. 7,004,651: 84
	Av bokslutet framgår vidare, att riksbankens tillgångar utöver dess skulder vid 1945 års slut utgjordes av:	
„ 50,000,000: —	grundfonden	kr. 50,000,000: —
„ 50,000,000: —	avbetalningslånafonden	„ 50,000,000: —
„ 20,000,000: —	reservfonden	„ 20,000,000: —
„ 2,863,441: 32	tjänstepensionsfonden	„ 2,863,441: 32
„ 3,904,401: 86	familjepensionsfonden	„ 3,904,401: 86
	samt följande reserverade medel, nämligen:	
„ 336,096: 15	återstående vinstmedel från föregående år	kr. 575,174: 92
„ 6,239,078: 77	och vinst för år 1945	„ 7,004,651: 84 „ 7,579,826: 76
Kr. 133,343,018: 10	1945 års bokslut utvisar alltså för riksbanken ett kapitalöverskott av	kr. 134,347,669: 94

Riksbankens
grundfond;
översikt av
bankens
ställning m. m.

Jämlikt beslut vid 1946 års riksdag har av riksbankens vinst för år 1945 och tidigare år 7 milj. kronor överlämnats till statsverket.

Riksbankens rörelse under år 1945.

Egentliga riksbanksrörelsen.

§ 2.

Tillgångar och skulder. Från riksbankens utgående balansräkning 1945 meddelas här följande huvudposter:

Tillgångar:

1944		1945
Kr. 1,019,436,671: 34	Metallisk kassa (enligt § 11 i lagen för Sveriges riksbank)	kr.1,062,073,345: 86
” 61,514,454: 65	Annan kassatillgång	” 53,007,987: 14
” 491,996,157: 75	Statspapper och obligationer	” 434,036,681: 97
” 106,862,469: 95	Lånerörelsen, diskonterade växlar och lån m. m..	” 81,634,895: 58
” 710,401,196: 46	Utrikesrörelsen, utländska statspapper, fordran hos utländska banker, växlar m. m.	” 1,036,539,727: 67
” 791,878,532: 86	Hos riksgäldskontoret	” 1,072,836,684: 60
” 222,516,749: 68	Övriga tillgångar och fordringar	” 236,657,514: 46
” 675,195,143: 84	Kursdifferenskonto	” 715,777,707: 56
Kr. 4,079,801,376: 53		Summa kr. 4,692,564,544: 84

Skulder:

Kr. 2,492,405,498: 17	Utelöpande sedlar	kr.2,781,540,705: 69
” 6,238,871: 17	Postväxelräkning	” 9,302,648: 30
” 808,165,628: 46	Checkräkning	” 952,718,119: 93
” 155,617,894: 55	Depositionsräkning	” 151,170,983: 19
” 46,765,735: 59	Kapitalräkning	” 42,520,700: 03
” 163,850,000: —	Uppsägningsräkning	” 107,850,000: —
” 48,989,207: 29	Utrikesrörelsen, skuld till utländska banker m. m.	” 97,666,187: 11
” 224,425,523: 20	Övriga skulder	” 415,447,530: 65
Kr. 3,946,458,358: 43		Summa kr. 4,558,216,874: 90

<u>Kr 133,343,018: 10</u>	Efter tillägg härtill av riksbankens under § 1 härövan angivna behållna tillgångar	<u>kr. 134,347,669: 94</u>
Kr. 4,079,801,376: 53	erhålles det under rubriken tillgångar upptagna beloppet	kr.4,692,564,544: 84

Riksbankens inom linjen förda tillgångar och skulder utgjorde vid slutet av år 1945:

1944		1945
Kr. 17,055,626: 22	<i>Tillgångar</i> (riksbankens mynt- och medaljsamling, internationella bankens aktier, och taxeringsvärdet av riksbankens fastigheter)	kr. 16,784,826: 22
„ 1,674,084: 81	<i>Skulder</i> (utelöpande transport- och bankosedlar, lånebanksobligationer m. m.)	„ 1,674,084: 81

Såsom riksbankens inkomster och vinster samt utgifter och förluster under år 1945 å den egentliga riksbanksrörelsen redovisas följande huvudposter: Inkomster och utgifter.

Inkomster och vinster:

1944		1945
Kr. 4,315,555: 72	Lånerörelsen	kr. 2,612,745: 88
„ 5,657,515: 59	Utrikesrörelsen	„ 8,063,118: 82
„ 5,613,867: 88	Statspapper och obligationer	„ 4,311,822: 58
„ 1,209,666: 89	Övriga inkomster och vinster	„ 2,608,891: 35
<u>Kr. 16,796,606: 08</u>		<u>Summa kr. 17,596,578: 63</u>

Utgifter och förluster:

Kr. 1,468,299: 46	Lånerörelsen	kr. 1,540,754: 63
-------------------	--------------------	-------------------

Förvaltningskostnad:

Kr. 4,512,969: 76	Arvoden och avlöningar	kr. 4,665,212: 77
„ 980,801: 92	Pensioner	„ 996,197: 82
„ 1,450,958: 78	Förvaltningsutgifter	„ 1,569,395: 63
„ 548,088: 99	Kostnader för tryckeriet	„ 546,001: 87
„ 908,844: 97	„ „ pappersbruket	„ 879,421: 40
„ 687,563: 43	Övriga utgifter	„ 394,942: 77
<u>Kr. 10,557,527: 31</u>		<u>Summa kr. 10,591,926: 79</u>

Kr. 16,796,606: 08	Sedan från ovan omförmälda inkomster och vinster ..	kr. 17,596,578: 63
„ 10,557,527: 31	dragits nyssnämnda utgifter och förluster	„ 10,591,926: 79
Kr. 6,239,078: 77	återstår den förut uppgivna nettovinsten under år 1945	kr. 7,004,651: 84

§ 3.

Riksbankens
avlönings-
kostnader m. m.

Såsom under närmast föregående paragraf angivits redovisas arvoden och avlöningar vid riksbanken under år 1945 med sammanlagt 4,665,212: 77 kr. Detta belopp kan specificeras sålunda:

1944		1945	
Kr.	58,604: 13	Arvoden till fullmäktige o. d.	kr. 57,788: 06
”	137,471: 67	Arvoden till styrelseledamöter vid avdelningskontoren..	” 141,660: 72
”	2,611,407: 95	Löner o. d. till ordinarie tjänstemän	” 2,635,869: 66
”	750,332: 50	Löner o. d. till övrig extra ordinarie personal	” 861,813: 92
”	955,153: 51	Personliga lönetillägg m. m.	” 968,080: 41
Kr.	<u>4,512,969: 76</u>		Kronor <u>4,665,212: 77</u>

§ 4.

Avbetalningslånefonden.

Tillgångar.

Vid årets slut voro utestående 49,320,735: 85 kr. Fonden höjdes enligt beslut vid innevarande års riksdag från 50 till 60 milj. kr. Vid utgången av augusti hade utlåningen stigit till 51,703,504: 95 kr.

I övrigt hänvisas till bankoutskottets memorial nr 1946: 1.

§ 5.

Bosättningslånefonden.

Till fonden ha såsom kapital anvisats 52,1 milj. kr., varav 39 milj. kr. överlämnats till riksbanken. Vid årets utgång voro 36,125,221: 30 kr. utestående.

I övrigt hänvisas till bankoutskottets memorial nr 1946: 1

§ 6.

Spannmålskreditfonden.

Av fonden disponerades under året 2,5 milj. kr. Vid budgetårets utgång var intet lån utestående. Under närmast föregående budgetår influtna räntor 8,394: 82 kr. ha inlevererats till statsverket medan under sista budgetåret influtna räntor 1,078: 16 kr. kvarstå i fonden.

§ 7.

Riksbanken har 1945 erhållit bemyndigande att till budgetårets 1945/46 utgång disponera sammanlagt 3,5 milj. kr. för utgivande av lån för anordnande

av skyddsrum. Vid 1945 års utgång voro 748,781:62 kr. utestående. Vid utgången av augusti hade beloppet nedgått till 424,354:32 kr.

§ 8.

1941 års riksdag anvisade ett reservationsanslag av 2 milj. kr för inrättande av en fond för hantverks- och småindustrikredit. Kungl. Maj:t har medgivit, att beloppet finge disponeras även under budgetåret 1946/47. 300,000 kr. ha överförts till riksbanken. Vid årets utgång voro 12 lån om sammanlagt 86,200 kr. utestående. Vid utgången av augusti hade antalet lån ökats till 21 med ett sammanlagt belopp av 144,700 kr.

Riksbankens pappersbruk.

§ 9.

Bokföringen har under året helt omlagts.

Balansräkningen den 31 december 1945 visar följande:

Tillgångar.

Kassa och postgiro	kr.	113,737: 64
Fabriksfastigheter (tax.-värde kr. 867,400: —)	,,	206,658: —
Bostadsfastigheter (" " 1,297,400: —)	,,	319,642: —
Hemmanet (" " 239,100: —)	,,	65,558: 33
Maskiner (" " 419,200: —)	,,	454,389: 61
Inventarier och verktyg	,,	57,826: 15
Maskiner och material å nyanläggningar	,,	66,133: 90
Papper, kuvert etc. i lager	,,	372,605: 78
Papper och papp under arbete	,,	202,326: 10
Förråd	,,	174,997: 19
Fordringar	,,	93,861: 70
Summa kr.		2,127,736: 40

Skulder.

Förnyelsefond för maskiner	kr.	27,168: 96
" " automobiler	,,	745: —
" " fabriksfastigheter	,,	10,101: 79
" " bostadsfastigheter	,,	18,027: 85
Avlöningar för december	,,	47,583: 98
Omsättningskatt för december	,,	339: 48
Kapital	,,	2,023,769: 34
Summa kr.		2,127,736: 40

Utgifterna under året ha uppgått till kr. 1,632,713: 89 vilka täckts av följande inkomster:

Värdet av under år 1945 levererat sedelpapper	kr.	988,331: 88
Försäljning av annat papper	,,	608,138: 71
Inkomst av hemmanet	,,	17,954: 70
Hyror	,,	11,551: 09
Övrigt	,,	6,737: 51
Summa kr.		1,632,713: 89

Tillverkningskostnaderna fördela sig på följande huvudposter med nedanstående belopp:

Material	kr.	222,017: 73
Löner	,,	835,779: 18

Tillverkningskostnader	”	105,855: 94
Administrativa omkostnader	”	36,848: 79
Bränsle	”	98,760: 33
Avskrivningar	”	70,044: 31
Nyanläggningar	”	22,398: 12
Diverse	”	20,755: 57
Minskning av lager av halvfabrikat	”	223,683: 46
		<hr/>
		Summa kr. 1,636,143: 43

Varav kr. 1,630,264: 97 avser kostnaderna för under året försålda och levererade produkter.

Riksbankens sedeltryckeri.

§ 10.

Inkomster och
utgifter.

Inkomster och utgifter å riksbankens sedeltryckeri uppgingo under år
1945 till följande belopp:

inkomster:

	1944		1945
Kr.	90,386: 65	blankettryck m. m. till riksbanken	kr. 92,358: 26
„	94,779: 55	stämplar m. m. till generalpoststyrelsen ..	„ 121,643: 40
„	257,977: 15	andra beställningar	„ 241,017: 95
			kr. 455,019: 61
Kr.	443,143: 35		

utgifter:

Kr.	644,645: 71	avlöningar	kr. 647,573: 98
„	118,478: 92	förbrukningsartiklar	„ 142,422: 68
„	29,744: 28	fastigheten	„ 33,039: 39
„	5,522: 91	reparationer av maskiner	„ 5,371: 90
„	16,495: 47	gas, elektricitet, telefon m. m.	„ 15,513: 62
„	54,004: 85	stämpelpapper	„ 49,065: 95
„	34,423: 83	pensioner	„ 43,219: 19
„	95,685: 41	övriga utgifter	„ 72,419: 93
			kr. 1,008,626: 64
Kr.	999,001: 38		
Kr.	555,858: 03	Utgifterna överstego således under år 1945 inkomsterna med	kr. 553,607: 03
„	7,769: 04	I bostadshyror har under året dessutom influtit	„ 7,605: 16

Sedeltrycket har under år 1945 omfattat följande antal sedlar, nämligen:

	1944		1945
	557,600	st. av 100 kronors valör	1,134,400 st.
	3,856,100	„ „ 50 „ „	— „
	28,673,400	„ „ 10 „ „	24,300,000 „
	4,195,000	„ „ 5 „ „	5,175,600 „
	37,282,100	st. eller sammanlagt	30,610,000 st.

§ 11.

I revisionen av riksbankens styrelse och förvaltning hava samtliga undertecknade revisorer deltagit.

Deltagande i
revisionen.

§ 12.

Med anledning av den i 21 § av gällande instruktion meddelade föreskrift få revisorerna slutligen härmed för riksdagen meddela, att med avseende på riksbankens förvaltning under den tid granskningen omfattat revisorerna ej funnit anledning till erinran samt att de för sin del anse, att ansvarsfrihet bör fullmäktige beviljas.

Tillstyrkan av
ansvarsfrihet.

För riktigheten av i denna berättelse meddelade sifferuppgifter ansvarar den sekreterare, som vid granskningen av riksbanken biträtt revisorerna.

Siffer-
uppgifterna.

Jämlikt gällande instruktion kommer denna berättelse att överlämnas till fullmäktige i riksbanken.

Stockholm den 15 december 1946.

Karl Ward	Axel Mannerskantz	Edwin Berling
Erik von Heland	Anders Paulsen	C. P. Olsson
Gust. Svedman	O. E. Sandberg	F. O. Ericson
Ivan Pauli	Nestor Hammarlund	Gust. Björkman

Al Vanner